

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
TƏHSİL NAZİRLİYİ

Respublika Fənn Olimpiadaları

Rayon (Şəhər) mərhələsi

Coğrafiya

Ad _____

Soyad _____

Məktəb _____

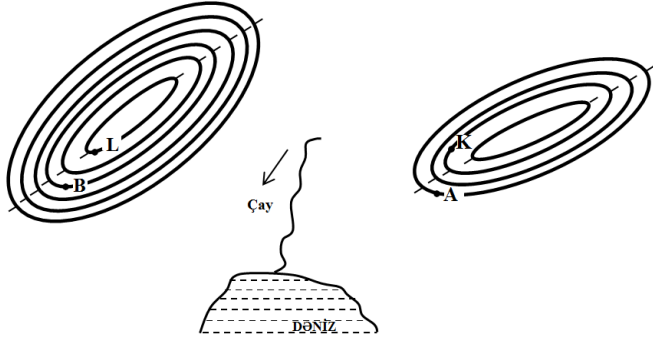
1. İmtahan müddəti 90 dəqiqədir.
2. 4 səhv cavab 1 düz cavabı aparır.
3. Hər sual 4 bal ilə qiymətləndirilir.
4. Nəzarətçilərə yalnız cavab kartları təqdim olunur.
5. Rayon (Şəhər) mərhələsinin nəticələrini www.olimpiada.edu.az saytıdan və ya təhsil aldığınız ümumtəhsil müəssisəsindən öyrəne bilərsiniz.

UĞURLAR!

11-ci sinif

04.02.2018

1. A və B nöqtələri arasında atmosfer təzyiqi fərqi 69 mm c.st. müəyyən edilmişdir. K nöqtəsində havanın temperaturu 10°C-dir. K və L nöqtələri arasında nisbi hündürlük fərfini (m) və L nöqtəsində havanın temperaturunu (°C) müəyyən edin.

- A) 600; 7,2   B) 450; 5,5   C) 690; 5,9
D) 350; 5,9   E) 755; 15,3

2. Düzgün olan uyğunluğu müəyyən edin:

Vilayətlər	Aid olduğu ərazi	Daxil olan obyektlər
I. Qədim qırıxıqlıq	1. Şərqi Avropa düzənliyi	a. Narodnaya d., 1894 m
II. Cavan qırıxıqlıq	2. Tyan-Şan dağları	b. Ruis vlk., 5400 m
III. Cavan platforma	3. Ural dağları	c. Qələbə piki, 7439 m
IV. Yenidən fəallaşan sahə	4. And dağları	d. Valday yüksəkliyi
	5. Turan ovalığı	e. Qızılqum səhrası

- A) I – 2 - e; II – 3 - c; III – 1 - a; IV – 4 - d
B) I – 5 - d; II – 3 - e; III – 1 - b; IV – 2 - a
C) I – 4 - c; II – 5 - a; III – 2 - d; IV – 1 - b
D) I – 3 - a; II – 4 - b; III – 5 - e; IV – 2 - c
E) I – 1 - b; II – 3 - d; III – 4 - c; IV – 2 - e

3. Temperaturu 30°C, nisbi rütubətliyi 80% olan 1 m³ hava 20°C-yə qədər, temperaturu 10°C, nisbi rütubətliyi 70% olan 1 m³ hava 0°C-yə qədər soyudularsa, hər iki halda ayrılan su buxarının cəmini qramlarla hesablayın.

- A) 8,3   B) 4,4   C) 4,0   D) 3,6   E) 17

4. Braziliya və Buenos-Ayres şəhərlərini fərqləndirən xüsusiyyətlər:

1. Buenos-Ayres şəhərində Günəş zenitdə olur
2. Yerli vaxt Braziliya şəhərində Buenos-Ayres şəhərinə nisbətən irəlidir
3. Yayda gündüzlər Buenos-Ayres şəhərində daha qısa olur
4. Qışda gecələr Braziliya şəhərində daha qısa olur
5. Buenos-Ayres paytaxt kimi ölkənin ən böyük şəhəridir
6. Yayda gündüzlər Braziliya şəhərində daha uzun olur

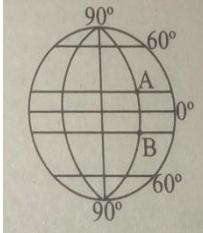
- A) 1, 3, 6
B) 2, 4, 5
C) 2, 3, 6
D) 1, 4, 5
E) 1, 3, 4

5. Adalar və yarımadalarda yerləşən ölkələrə aid uyğunluğu müəyyən edin.

Adalar	Yarımadalar	Ölkələr
I. Krit	1. Yutlandiya	a. Malayziya
II. Kalimantan	2. Skandinaviya	b. Norveç
III. Şpitsbergen	3. Pireney	c. Yunanıstan
IV. Balear	4. Malakka	d. İspaniya
V. Zelandiya	5. Balkan	e. Danimarka

- A) I – 2 - a; II – 3 - b; III – 1 - d; IV – 5 - d;
V – 4 - b
B) I – 4 - a; II – 1 - b; III – 5 - c; IV – 2 - d;
V – 3 - b
C) I – 5 - c; II – 4 - a; III – 2 - b; IV – 3 - d;
V – 1 - e
D) I – 4 - e; II – 5 - c; III – 3 - a; IV – 1 - d;
V – 2 - b
E) I – 1 - b; II – 2 - e; III – 4 - c; IV – 3 - d;
V – 5 - b

6. Sxemə əsasən günəş şüalarının üfüqdə minimum 60° bucaq altında düşdüyü A və B məntəqələri arasındakı məsafə böyük miqyaslı qlobus üzərində (1:30 000 000) neçə sm olar?

A) 4,44 B) 11,1 C) 2,41 D) 4,81 E) 48,3

7. 50° şimal enliyi, 30° şərq uzunluğunda yerləşən düzənliyin səthinin şimala meyli $18,5^\circ$ -dir. Yay gündönümündə bu düzənliyin mərkəzində günorta günəş şüalarının düşmə bucağını hesablayın.

A) 55 B) 70 C) 65 D) 42 E) 69

8. Dəniz səviyyəsindən 1400 m yüksəklikdə havanın temperaturu 21°C olarsa, qar xəttinin hansı hündürlükdə yerləşdiyini hesablayın və yüksəkliyin hansı enlik üçün səciyyəvi olduğunu müəyyən edin:

A) 5400 m, subtropik
B) 3400 m, subtropik
C) 4800 m, subekvatorial
D) 4900 m, ekvatorial
E) 3500 m, mülayim

9. İyun-avqust (I) və dekabr-fevral (II) aylarının rütubətli olduğu müvafiq ərazilər:

A) I. Şimali Avropa, Böyük Düzənliklər, Mesopatamiya
II. Cənubi Asiya, Şimali Asiya, kampos
B) I. Cənubi Asiya, Cənub-Qərbi Avstraliya, İyanos
II. Şimali Afrika, kampos, Cənubi Avropa

C) I. Mərkəzi Asiya, Cənubi Asiya, Kür-Araz ovalığı
II. İyanos, kampos, Kamçatka və Taymır yarımadaaları

D) I. Şimali Avstraliya, Cənubi Avropa, kampos
II. Cənub-Qərbi Asiya, Cənub-Şərqi Asiya, pampa

E) I. Şərqi Afrika, kampos, preri
II. Turan ovalığı, Lənkəran ovalığı, İyanos

10. İqlim qurşaqları, təbii zonalar və torpaqların uyğun gəldiyi sıranı müəyyən edin.

Təbii zonalar	İqlim qurşaqları	Torpaqlar
I. Rütubətli ekvatorial meşələr		a. qırmızı-qonur
II. Savanna və seyrək meşələr		b. qəhvəyi
III. Tropik səhra və yarımsəhralar		c. boz-qonur
IV. Cödyarpaqlı həmişəyaşıl meşələr və kolluqlar		d. qırmızı-sarı ferralit
		e. qırmızı

A) I – 1 - a; II – 3 - b; III – 2 - d; IV – 4 - e
B) I – 2 - b; II – 4 - d; III – 1 - e; IV – 3 - c
C) I – 3 - d; II – 2 - a; III – 4 - c; IV – 1 - b
D) I – 4 - e; II – 1 - c; III – 2 - a; IV – 3 - d
E) I – 1 - c; II – 4 - e; III – 3 - b; IV – 2 - a

11. Ölkələrə uyğun olan əlamətləri müəyyən edin:

Dövlət quruluşu	Adalar və yarımadalar	Paytaxtı
I. Teokratik II. Konstitusiyalı III. Mütləq	1. Bəhreyn 2. Pireney 3. Yutlandiya 4. Kalimantan	a. Doha b. Kopenhagen c. Bəndər-seri-Beqavan d. Manama e. Lissabon

- A) I – 4 - c; II – 3 - b; III – 1 - d
 B) I – 2 - a; II – 4 - b; III – 3 - c
 C) I – 4 - b; II – 1 - a; III – 2 - d
 D) I – 3 - e; II – 4 - c; III – 1 - a
 E) I – 1 - b; II – 2 - e; III – 4 - c

12. Ölkələri urbanizasiya səviyyəsinin azalması sırasında düzün.

N	Ümumi əhali, min nəfər	Kənd əhalisi, min nəfər
1	180,8	115,7
2	141,8	36,8
3	103,5	58,5
4	31,6	17,8

- A) 3, 2, 1, 4   B) 1, 2, 3, 4   C) 4, 2, 3, 1
 D) 3, 1, 4, 2   E) 2, 4, 3, 1

13. Verilən əlamətlərə müvafiq gələn ölkələr:

- I. Boksit hasilatı
 II. Alüminium istehsalı
 III. Həm boksit hasilatı, həm alüminium istehsalı
- A) I. Norveç, Kanada
 II. Rusiya, Avstraliya
 III. Venesuela, Yamayka
- B) I. Kanada, Norveç
 II. Rusiya, ABŞ
 III. Avstraliya, Yaponiya
- C) I. CAR, İndoneziya
 II. Yaponiya, Norveç
 III. Qazaxıstan, Fransa

- D) I. Surinam, Avstraliya
 II. Norveç, ABŞ
 III. BƏƏ, Kanada
- E) I. Yamayka, Surinam
 II. Norveç, Kanada
 III. Avstraliya, Rusiya

14. Kənd təsərrüfatı məhsullarının becərildiyi ərazilərin uyğunluğunu müəyyən edin:

Məhsullar	Ərazilər
I. Pambıq II. Üzüm III. Kətan IV. Çay	1. Meseta yaylası 2. Orta Rusiya yüksəkliyi 3. Kolxida ovalığı 4. Dekan yaylası 5. Lavrentiya yüksəkliyi

- A) I – 2; II – 3; III – 1, 5; IV - 4
 B) I – 4; II – 1; III – 2, 5; IV - 3
 C) I – 1, 3; II – 5; III – 2; IV - 4
 D) I – 5; II – 4; III – 1, 3; IV - 2
 E) I – 3; II – 2; III – 1, 4; IV - 5

15. Yer kürəsində səhralaşma problemini yaradan əsas səbəblər:

- A) iqlimin kontinentallaşması, Yer qabığına tektonik hərəkətlərin fəallaşması
 B) meşələrin qırılması, istehsalın material, sətutümlülüğünün artması
 C) iqlimin quraqlaşması, əraziləri qeyri-səmərəli istifadə edilməsi
 D) meşə zolaqlarının salınması, suvarma əkinçiliyinin genişlənməsi
 E) atılan sənaye tullantılarının çoxalması, havanın temperaturunun azalması

16. Xəritədə verilən ölkələrə uyğun əlamətləri müəyyən edin:

Əlamətlər	Xəritə
<p>a. sənayenin çoxmərkəzli olması, EHM, AES-lər və kosmik tədqiqatlar üçün avadanlıqlar istehsalı ilə seçilir</p> <p>b. geniş quru sahəsi kontinental iqlimin yaranmasına səbəb olur</p> <p>c. zəif yanacaq-enerji bazası təsərrüfatın inkişafına mane olur</p> <p>d. əhalinin mürəkkəb milli-etnik və dini tərkibi ilə fərqlənir</p> <p>e. urbanizasiya səviyyəsi yüksəkdir, əhali roman dil qrupuna aiddir</p>	

- A) 1- a; 2 – b, d; 3 – c, e;
 B) 1- b; 2 – a, d; 3 – c;
 C) 1- a, e; 2 – b; 3 – c, d;
 D) 1- b; 2 – a, d; 3 – c, e;
 E) 1- c; 2 – a, d; 3 – b;

17. Yeni sənaye ölkələri üçün səciyyəvi olan əlamətləri müəyyən edin:

1. Kəndardan cəlb edilən kadrlar sənayenin inkişafına kömək edir.
2. Yerli ehtiyatlardan geniş istifadə ilə yanaşı, digər ölkələrdən də xeyli xammal alırlar
3. Elmin və təhsilin inkişafına ayrılan vəsaitin miqdarı nisbətən çoxdur
4. Material və enerji tutumlu sahələr çox yüksək inkişaf etmişdir
5. Əlverişli İCM-ə malikdirlər, elmtutumlu məhsulların ixracında fərqlənirlər
6. Xidmət sahələrində çalışanların payı nisbətən azdır

- A) 1, 3, 5   B) 2, 4, 5   C) 1, 4, 6
 D) 3, 4, 6   E) 3, 5, 6

18. Uyğunluğu müəyyən edin:

Bitkilər	Xüsusiyyətlər
I. Heveya	a. Əsas becərilmə arealı Cənubi və Cənub-Şərqi Asiya olsa da, vətəni Cənubi Amerikadır
II. Pambıq	b. Əkinləri əsasən mülayim enliklərdə yerləşir
III. Çay	c. Təbii şəraitlə əlaqədar Konqoda əkilmir, Misir və Sudanda becərilir
IV. Kətan	d. Əsas əkinləri rütubətli tropik və subtropik enliklərdə yerləşir.
	e. Becərilməsində isti və quru iqlimlə yanaşı, suvarma üçün su ehtiyatları da tələb olunur

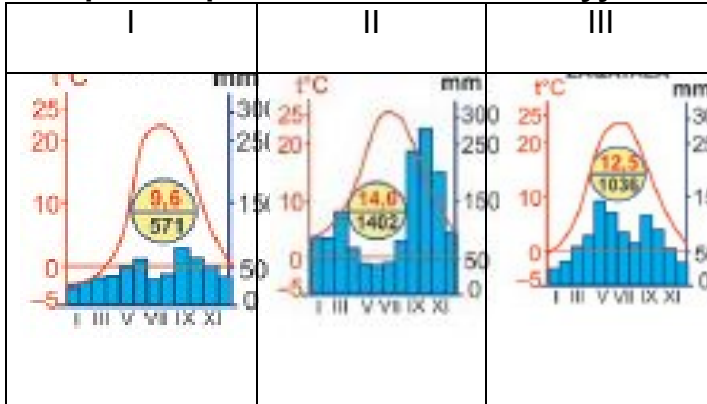
- A) I – a; II – b, d; III – e; IV - c
 B) I – c, e; II – b; III – a; IV - d
 C) I – b; II – a; III – d; IV – c, e
 D) I – d; II – c; III – b; IV – a, e
 E) I – a; II – c, e; III – d; IV - b

19. Kənd təsərrüfatı məhsullarının becərildiyi ərazilərin uyğunluğunu müəyyən edin:

Məhsullar	İqtisadi rayon	İnzibati rayon
I. pambıq II. üzüm III. çay IV. kartof	1. Gəncə-Qazax 2. Lənkəran-Astara 3. Naxçıvan 4. Dağlıq Şirvan 5. Aran	a. Şərur b. Tovuz c. Saatlı d. Masallı e. Qobustan

- A) I – 5 - c; II – 4 - e; III – 2 – d; IV – 1 - b
 B) I – 2 - a; II – 3 - b; III – 1 – c; IV – 4 - d
 C) I – 4 - d; II – 5 - a; III – 3 – b; IV – 2 - c
 D) I – 3 - e; II – 1 - d; III – 5 – a; IV – 4 - b
 E) I – 1 - b; II – 2 - c; III – 4 – e; IV – 3 - a

20. İqlim diaqramlarının aid olan xüsusiyyətlər

- Yayı quraq keçən mülayim-isti iqlimə malikdir
- Tumlu meyvəçilik inkişaf edir
- Böyük Qafqazın cənub yamacı üçün səciyyəvidir
- Düzənlik meşələr yayılır
- Böyük Qafqazın şimal-şərq yamacı üçün səciyyəvidir
- Qərzəkli meyvəçilik üçün əlverişli şəraitə malik əraziyə aiddir

- A) I – 1, 2; II – 3, 4; III – 5, 6
 B) I – 2, 6; II – 1, 3; III – 4, 5
 C) I – 3, 4; II – 2, 5; III – 1, 6
 D) I – 2, 5; II – 1, 4; III – 3, 6
 E) I – 3, 6; II – 2, 4; III – 1, 5

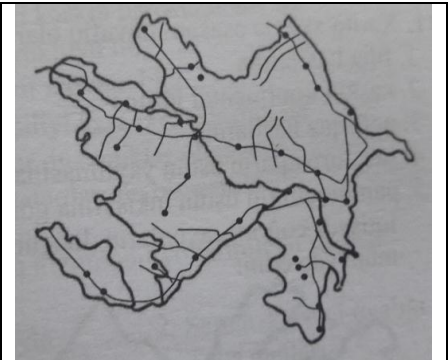
21. Rəqəmlərə müvafiq faydalı qazıntı yataqlarını müəyyən edin:

- A) 1- qızıl, Zod; 6 – dəmir filizi, Filizçay; 3 – molibden, Diaxçay; 4 – sement xammalı, Daş Salahlı
 B) 1- qızıl, Zod; 5 – civə, Gilgəzçay; 6 – molibden, Parağaçay; 4 – bentonit gili, Daş Salahlı
 C) 1- civə, Löhçay; 2 – neft, Sitalçay; 3 – dəmir filizi, Hamamçay; 4 – sement xammalı, Ağcakənd
 D) 1- qızıl, Zod; 2 – neft, Siyəzən; 3 – molibden, Parağaçay; 4 – bentonit gili, Daş Salahlı
 E) 1- civə, Ağyataq; 2 – neft, Siyəzən; 6 – dəmir filizi, Parağaçay; 4 – molibden, Daş Salahlı

22. Dəmir yolu xətləri üzərində yerləşən (I) və yerləşməyən (II) şəhərləri uyğun olaraq müəyyən edin:

- A) I. Xaçmaz, Tovuz, Hacıqabul
 II. Oğuz, Göyçay, Cəlilabad
 B) I. Zərdab, Cəbrayıl, Ağsu
 II. Şəki, Göyçay, Cəlilabad
 C) I. Şirvan, Kürdəmir, Ucar
 II. Saatlı, Bərdə, Gəncə
 D) I. Zərdab,

Cəbrayıl, Ağsu
II. Ağdaş,
İsmayılı,
Biləsuvar
E) I. Xaçmaz,
Tovuz, Salyan
II. Saatlı,
Ağdam,
Ağstafa

23. 1 litr neftin yanmasından 10500 kkal istilik alınır. Neçə litr neft 8 kq şərti yanacağı bərabərdir:

A) 6,0 B) 10,0 C) 5,3 D) 7,3 E) 9,0

24. Şəhərlərin aid olduğu uyğun iqtisadi və inzibati rayonlar

Şəhərlər	İqtisadi rayonlar	İnzibati rayonlar
I. Xudat II. Horadiz III. Dəliməmmədli IV. Liman V. Göytəpə	1. Gəncə-Qazax 2. Yuxarı Qarabağ 3. Lənkəran-Astara 4. Quba-Xaçmaz 5. Aran	a. Goranboy b. Xaçmaz c. Lənkəran d. Cəlilabad e. Füzuli

A) I – 5 - c; II – 4 - a; III – 2 – d; IV – 3 – b;
V – 1 - e
B) I – 4 - b; II – 2 - e; III – 1 - a; IV – 3 – c;
V – 3 - d
C) I – 3 - d; II – 1 - e; III – 4 - c; IV – 2 – b;
V – 5 – a
D) I – 2 - a; II – 5 - d; III – 3 - b; IV – 4 – e;
V – 4 - c
E) I – 3 - e; II – 5 - c; III – 4 - a; IV – 1 – d;
V – 2 - b

25. Küdrü Şirvan fiziki-coğrafi rayonunda yayılan torpaq (I) və iqlim (II) tipləri:

- A) I. açıq şabalıdı, boz-çəmən
II. yarımşəhra və quru çöl
B) I. allüvial-çəmən, şabalıdı
II. yayı quraq keçən mülayim-isti
C) I. boz-çəmən, qara
II. yarımşəhra və quru çöl
D) I. boz, çəmən-bataqlıq
II. qışı quraq keçən mülayim-isti
E) I. şabalıdı, qəhvəyi dağ-meşə
II. yarımşəhra və quru çöl